College van beroep
voor de examens

Rapenburg 70
Postbus 9500
2300 RA Leiden
T 071 527 81 18

U I T S P R A A K 1 7 - 4 0 6

van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden

inzake

het beroep van [naam], appellante

tegen

[namen] in hun hoedanigheid als examinator van de onderwijseenheid

Overheidsaansprakelijkheid, verweerders

1. Ontstaan en loop van het geding

Bij besluit van 4 december 2017 hebben verweerders aan appellante het cijfer 5,0 toegekend voor de onderwijseenheid Overheidsaansprakelijkheid.

Bij brief van 31 december 2017, ontvangen op 4 januari 2018, heeft appellante tegen dit besluit administratief beroep bij het College ingesteld. Door appellante wordt – kort weergegeven – aangevoerd dat het niet mogen herkansen van de schriftelijke opdrachten van de onderwijseenheid in strijd is met de Regels en richtlijnen tentamens en examens betreffende de masteropleidingen Rechtsgeleerdheid van de examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid ("R&R"). Zij stelt zich op het standpunt dat de herkansing van het schriftelijk tentamen dat voor 75% meetelt niet beschouwd kan worden als representatief voor het gevolgde vak. Daarnaast stelt zij zich op het standpunt dat het beoordelingsproces onzorgvuldig is verlopen, gelet op de termijn waarbinnen feedback is verstrekt op de door haar ingeleverde schriftelijke opdrachten.

Op 10 februari 2018 hebben verweerders een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld op 28 februari 2018 tijdens een openbare zitting van een kamer uit het College. Appellante is ter zitting verschenen. Namens verweerders zijn [namen], plaatsvervangend voorzitter van de facultaire examencommissie Rechtsgeleerdheid, verschenen.

Appellante heeft bij brief van 21 juni 2018, ontvangen op 22 juni 2018, een ingebrekestelling ingediend.

2. De overwegingen ten aanzien van de ontvankelijkheid

Met de op 4 januari 2018 door het College ontvangen brief heeft appellante tijdig beroep ingesteld tegen het besluit van 4 december 2017. Het beroepschrift voldoet ook overigens aan de daaraan ingevolge de Algemene wet bestuursrecht en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek ("WHW") gestelde eisen, zodat het administratief beroep ontvankelijk is.

3. Relevante regelgeving

In de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid ("OER") is, voor zover hier van belang, het volgende vermeld:

1.2 Begripsbepaling
praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel) van een tentamen of examen, als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:

- het maken van een scriptie,
- het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
- het uitvoeren van een onderzoeksopdracht,
- het deelnemen aan een excursie,
- het doorlopen van een stage, of
- het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden.

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden, met uitzondering van de onderwijseenheden die in het onderwijsprogramma in de e-Studiegids met zoveel woorden worden aangeduid als 'Privatissimum' en/of 'Practicum', die worden (slechts) één keer per jaar getentamineerd. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.
4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in artikel 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. (Vgl. art. 3.3 en 4.6.6)
4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in artikel 4.1.1, met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld

om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-Studiegids.

In de R&R is, voor zover hier van belang, het volgende vermeld:

Artikel 1.2 Begripsbepaling
- deeltoets: een toets die, naast één of meerdere andere toetsen of praktische oefeningen, deel uit maakt van het tentamen van een onderwijseenheid (een "vak") en daarmee bijdraagt aan het eindcijfer van dat tentamen. De onderlinge weging is vastgelegd in de vakbeschrijving in de e-Studiegids; (…)
- tentamen: afhankelijk van de inhoud en context van de desbetreffende bepaling:
    - het geheel aan toetsvormen (deeltoetsen en/of praktische oefeningen) van een onderwijseenheid die tezamen het eindcijfer bepalen
    of
    - het moment waarop een afzonderlijke toets op een bepaalde locatie wordt afgenomen.

4.1.1 In de vakbeschrijving in de e-Studiegids is vastgelegd uit welke toetsvorm(en) het tentamen van een onderwijseenheid bestaat. Het tentamen van een onderwijseenheid kan uit meerdere deeltoetsen en/of praktische oefeningen bestaan.

4.7.6.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden, met uitzondering van de onderwijseenheden die met zoveel woorden zijn aangeduid als 'Privatissimum' en/of 'Practicum', die slechts eenmaal per studiejaar worden getentamineerd. Indien het tentamen van een onderwijseenheid uit meerdere deeltoetsen bestaat, kan voorts in de vakbeschrijving in de e-Studiegids worden bepaald dat niet alle deeltoetsen een herkansing kennen. In dat geval dient de student minimaal in staat te worden gesteld om in de tweede tentamengelegenheid het vak met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak.
4.7.6.2 Praktische oefeningen (dat wil zeggen toetsvormen waarbij de beoordeling geheel of gedeeltelijk plaatsvindt op grond van de voorbereiding van en de deelname aan het onderwijs) kunnen niet worden herkanst, behoudens de bevoegdheid van de examinator om in bijzondere gevallen te bepalen dat een student in aanmerking komt voor een herkansingsopdracht. Een herkansingsopdracht moet recht doen aan de leerdoelen die bij de oorspronkelijke opdracht werden getoetst.

In de e-studiegids is, voor zover hier van belang, het volgende vermeld:
Toetsing
Toetsvorm(en)

- Praktische oefening: drie schriftelijke deelopdrachten (25% van het eindcijfer);
- Schriftelijk tentamen (75% van het eindcijfer).
- Deelname aan het schriftelijk (eind)tentamen en de eventuele herkansing (daarvan) is alleen mogelijk, wanneer de student de schriftelijke deelopdrachten tijdig en op correcte wijze heeft ingeleverd.
- Alleen het schriftelijk tentamen kan worden herkanst. Bij het hertentamen blijft het cijfer voor de schriftelijke opdrachten staan. Het hertentamen kan mondeling worden afgenomen.

4. De overwegingen ten aanzien van het geschil

Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de WHW te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht.

Appellante volgt de masteropleiding Staats- en bestuursrecht en in dat kader heeft zij de onderwijseenheid Overheidsaansprakelijkheid gevolgd. Om deze onderwijseenheid met goed gevolg af te sluiten is vereist dat drie schriftelijke deelopdrachten (25% van het eindcijfer) worden ingeleverd en een schriftelijk tentamen (75% van het eindcijfer) wordt afgelegd.

In de e-studiegids is vermeld dat alleen het schriftelijk tentamen kan worden herkanst en dat het cijfer voor de schriftelijke opdrachten blijft staan. Het hertentamen kan mondeling worden afgenomen.

Appellante betoogt dat het niet kunnen herkansen van de schriftelijke opdrachten in strijd is met artikel 4.7.6.1 van de R&R. Zij stelt zich op het standpunt dat de herkansing van het schriftelijk tentamen, dat voor slechts 75% meetelt, niet beschouwd kan worden als representatief voor het gevolgde vak. Daarnaast is zij het niet eens met de termijn waarbinnen feedback is verstrekt op de door haar op respectievelijk 14, 21 en 28 september 2017 ingeleverde schriftelijke opdrachten.

Op 23 november 2017 heeft appellante het tentamen herkanst. Deze herkansing is beoordeeld met het cijfer 5,5. Omdat dat cijfer voor de herkansing voor 75% en het resultaat 4,5 voor de schriftelijke opdrachten voor 25% meetelde, heeft zij de onderwijseenheid ook in de herkansing niet met goed gevolg afgerond.

Appellante stelt zich op het standpunt dat zij, doordat verweerders haar pas op 8 oktober 2017 feedback over de tweede schriftelijke opdracht hebben verstrekt, deze feedback niet heeft kunnen meenemen bij het opstellen van de derde schriftelijke opdracht.

Verweerders hebben toegelicht dat de studenten zelf konden bepalen in welke drie van de vijf weken zij de drie schriftelijke opdrachten zouden inleveren. Als een student kiest voor op elkaar aansluitende inlevermomenten, heeft dit derhalve tot gevolg dat er beperkte of soms zelfs geen tijd is voor het inzien van de feedback alvorens de volgende schriftelijke opdracht in te leveren. Dit doet echter niet af aan de omstandigheid dat elke schriftelijke opdracht op zichzelf stond, waardoor de verstrekte feedback puur was bedoeld voor die schriftelijke opdracht. Ter zitting hebben verweerders toegelicht dat in het geval van appellante de feedback voor het overgrote deel was gestoeld op aandachtspunten wat betreft de inhoud en niet wat betreft bijvoorbeeld vormgeving. Volgens verweerders kon appellante daarom in dat opzicht geen voordeel ontlenen aan de feedback van een eerdere schriftelijke opdracht.

Het College constateert dat verweerders elke schriftelijke opdracht van appellante ruimschoots binnen de daarvoor geldende termijn van feedback hebben voorzien. Gelet op de aard van de schriftelijke opdrachten deelt het College het standpunt van verweerders dat de termijn waarbinnen feedback is verstrekt niet in de weg staat aan de zorgvuldigheid van het beoordelingsproces. Ook anderszins is het College van oordeel dat het beoordelingsproces zorgvuldig is verlopen.

Hoewel verweerders in het verweerschrift ook verwijzen naar de bepalingen in de OER en R&R die gaan over deeltoetsen, vormen de schriftelijke opdrachten voor de onderwijseenheid Overheidsaansprakelijkheid volgens de e-Studiegids een praktische oefening, als bedoeld in artikel 1.2, aanhef en onder n, van de OER en niet een deeltoets, als bedoeld in artikel 1.2 van de R&R. Dat betekent dat artikel 4.1.3. van de OER niet van toepassing is. De vraag wat rechtens is als wél sprake zou zijn van een deeltoets, behoeft daarom geen bespreking.

Ingevolge artikel 4.1.2 van de OER staat, als een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, deelname aan het tentamen uitsluitend open aan degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. Gegeven dat appellante blijkens de stukken voor de praktische oefening een 4,5, en daarmee geen voldoende, heeft behaald, maar zij toch heeft deel mogen nemen aan het tentamen, gaat het College ervan uit dat de examencommissie generiek voor alle deelnemers aan deze onderwijseenheid, van deze bevoegdheid gebruik heeft gemaakt. De passage in de e-Studiegids waarin staat dat deelname aan het

schriftelijke (eind)tentamen en de eventuele herkansing (daarvan) alleen mogelijk is, wanneer de student de schriftelijke deelopdrachten tijdig en op correcte wijze heeft ingeleverd, wijst hier ook op.

Ingevolge artikel 4.1.1. van de OER bepaalt voor praktische oefeningen de examencommissie de wijze van herkansing. De examencommissie heeft van deze bevoegdheid gebruik gemaakt in artikel 4.7.6.2 van de R&R. Daarin is bepaald dat praktische oefeningen niet kunnen worden herkanst, behoudens de bevoegdheid van de examinator om in bijzondere gevallen te bepalen dat een student in aanmerking komt voor een herkansingsopdracht. Verweerders stellen zich dan ook terecht op het standpunt dat appellante niet in de gelegenheid hoeft te worden gesteld om (één of meer van) de schriftelijke opdrachten te herkansen.

Dit wil echter niet zeggen dat verweerders zich evenzeer terecht op het standpunt hebben gesteld dat het niet kunnen herkansen van de schriftelijke opdrachten ertoe leidt dat het eerder behaalde resultaat daarvan 'blijft staan' en dus ook meetelt bij de vaststelling van het resultaat van de herkansing. De OER noch de R&R bieden hiervoor de – wel vereiste – grondslag. Het enkele feit dat het wel is vermeld in de e-Studiegids van de onderwijseenheid en de masteromgeving van de masteropleiding Staats- en Bestuursrecht is onvoldoende. Dit betekent dat een student de mogelijkheid moet hebben met de herkansing van het schriftelijke tentamen 100% van het aantal punten te behalen. Door bij de vaststelling van het eindcijfer van de herkansing het resultaat van het schriftelijke tentamen voor 75% en het eerder behaalde resultaat voor de praktische oefening voor 25% mee te tellen, hebben verweerders dan ook in strijd met het recht gehandeld.

Het beroep is daarom gegrond en het besluit van 4 december 2017 moet worden vernietigd. Dit leidt ertoe dat aan appellante rechtsherstel moet worden geboden. Dit kan bijvoorbeeld door haar alsnog een mondeling of schriftelijk tentamen te laten afleggen waarvan het resultaat voor 100% meetelt, of haar de gelegenheid te bieden een vervangende opdracht te maken als bedoeld in artikel 4.7.6.2 van de R&R. De manier waarop het rechtsherstel het beste kan gebeuren, staat evenwel in de eerste plaats ter beoordeling van verweerders. Het College zal wel bepalen dat het rechtsherstel nog in het studiejaar 2017-2018 moet worden geboden, tenzij appellante ermee instemt dat dit later gebeurt.

Nu het College binnen de wettelijke termijn van twee weken na ontvangst van de ingebrekestelling heeft beslist, is, gelet op artikel 4:17, derde lid, van de Awb, geen dwangsom verschuldigd.

5. De beslissing

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden,

gezien artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

I. verklaart het beroep gegrond;
II. vernietigt besluit van 4 december 2017;
III. bepaalt dat verweerders appellante in de gelegenheid stellen de onderwijseenheid Overheidsaansprakelijkheid nog in het academisch jaar 2017-2018 alsnog met een voldoende af te sluiten, waarbij het door haar eerder voor de praktische oefening behaalde resultaat buiten beschouwing wordt gelaten.

Aldus vastgesteld door een kamer uit het College van beroep voor de examens, bestaande uit: mr. O. van Loon (voorzitter), dr. A.M. Rademaker, mr.drs. D.E. Mulder, M. Heezen en drs. J.J. Hylkema (leden), in tegenwoordigheid van de secretaris van het College, mr. M.S.C.M. Stoop - van de Loo.

mr. O. van Loon,
voorzitter

mr. M.S.C.M. Stoop – van de Loo,
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op: